

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Dotarea preoției noastre în trecut și azi.

De Dr. Ioan Lupăș.

III.

În programul național din 1848, pe lângă punctul privitor la reînființarea mitropoliei române, s'a introdus și un postulat privitor la dotarea clerului. Anume în punctul 12 se spune, că „națiunea română cere dotarea clerului român întreg din casa statului întocma cu clerurile celorlalte națiuni”. Dupăcum se știe, acest postulat național abia după 50 de ani s'a apropiat de îndeplinire, dar și atunci, astfel, că implică o vădită nedreptate pentru majoritatea preoților români din această țară, prin împărțirea lor în 2 categorii: unii cu pregătire inferioară și alții cu pregătire superioară, acordând acestor din urmă o întregire până la suma de 1600 cor. iar celor dintâi numai până la 800 cor. anual.

Se știe, că felul cum își îndeplinește unul sau altul dintre muritorii chemarea în lumea aceasta, foarte arare ori atârnă dela pregătirea și învățătura, ce și-a câștigat prin școli fie cât de înalte, ci în cazurile cele mai numeroase dela simțul de vocațiune, stăruința, râvna și zelul, ce-i încălzește sufletul pentru îndeplinirea acelei chemări. Sunt destule exemple de preoți cu pregătire formală inferioară, cari fac însă servicii mai bune și sunt mai conștienți de sfințenia misiunii lor decât alții cu pregătire superioară. Dar, făcând abstracție de această împrejurare, se știe, că la nici o tagmă de muncitori în ogrorul cultului și vieții publice nu se obișnuiește o astfel de categorisire nedreaptă, ci tuturor cari îndeplinesc aceeaș slujbă, li se remunerează osteneala cu aceeaș măsură de răsplăta. Pentru ce tocmai cu preoții

să se facă abatere dela acest principiu general de dreptate umană?

Urmărind dela 1848 încoace chestia dotațiunii preoților noștri nu vom putea lăsa neamintite stăruințele și succesele lui Șaguna în această direcție. În memorandumul prezentat la 1850 guvernului central din Viena, dupăce arată perdeurile cele multe îndurate de bisericile și preoții noștri în timpul revoluției (Ș. însuș pierduse din averea sa privată 30000 fl.) dupăce scoate la iveală jertfele cele mari aduse de poporul român pentru apărarea tronului și dupăce insistă din nou pentru reînființarea mitropoliei, Șaguna cere totodată și îmbunătățirea stării materiale a preoților, în următorul mod: „Pentruca servitorii lui Dumnezeu să se poată dedica cu zel mai mare înaltei lor misiuni, care e răspândirea și promovarea culturii religioase-morale în popor, să se îndure înaltul minister... a sistemiza o dotațiune potrivită pe sama clerului meu și a acorda totodată din visteria statului mijloacele necesare pe seama diecezei mele, cari să o poată pune în peștia de a-și ridica un seminar, în care să facă educația clerului tinăr, potrivit cu spiritul timpului de astăzi”.

Prin stăruințele sale nepregătite Șaguna a și obținut diferite ajutoare mai mici și mai mari, iar la 1854 a reușit a storce guvernului hotărârea, ca de aci înainte și preoții și învățătorii români să fie împărțiși cu porțiuni canonice. Această hotărâre însă nu s'a executat în toate părțile, cum ar fi trebuit, nici până în ziua de astăzi. Preoții ortodoxi din părțile noastre nici azi nu se bucură de nici un fel de porțiune canonică. Văzând Șaguna, cu câtă greutate se deschid bogatele vistierii ale statului pe seama preoților noștri, a cercat a face din spiritul de jertfă al credincioșilor, pe lângă toată sărăcia zăcincitoare a poporului, un

izvor de mijloace materiale, cu ajutorul căror să poată face față multelor trebuințe bisericesti și școlare. A înființat însuș o mulțime de fonduri și fundațiuni, între cari la locul acesta trebuie amintită fundațiunea întemeiată de Șaguna la 1855 întru eternizarea memoriei iubitelui său secretar Dr. Grigorie Pantazi, mort la vârstă de abia 30 de ani. Acestei fundațiuni i-a pus bază Șaguna, dăruind însuș 2000 fl. inițiind o colectă întinsă pentru sporirea fundațiunii și dispunând, ca sumele, ce vor intra „să fructifice 100 de ani și apoi împlinindu-se șirul anilor acestora să se folosească propopii și preoții noștri din camelele acestui capital pentru toate veacurile din neam în neam”. Venitele acestei fundațiuni se evaluează în prezent la suma 35.000 cor., ceea ceocrăspunde unui capital de 700.000.

Cu un an mai târziu, la 1856, Șaguna roagă pe baronul Sina din Viena, să-i dea pe 6 ani de zile un împrumut de 120.000 fl., ca să poată cumpăra o moșie pe seama bisericii noastre. Rugarea nu i-a fost însă ascultată. La 1858 el ceru din nou guvernului, să dea o dotațiune corăspunzătoare preoților și învățătorilor noștri, motivându-și cererea cu următoarele adevăruri de valoare netăgăduită: „Cu cât biserica și școala își îndeplinesc misiunea lor grea și foarte însemnată mai cu seincupătate și mai conștiincios, cu atât mai puternici vor fi, — pe baza religiei și a culturii adevărate ce rezultă din binecuvântările ei, — stâlpii cari susțin ordinea de stat și adevărata bunăstare a popoarelor. Dar cum își va îndeplini o biserică chemarea ei, dacă îi lipsesc mijloacele pentru dezvoltarea plină de bucurie a activității sale, dacă duhovnicii și învățătorii ei sunt condamnați la lipsuri grele și în loc de a-și putea vedea de chemarea lor intrinsecă, trebuie mai întâi să și agonisească pâinea de toate zilele în

amară sudoarea feții lor ca cel din urmă ziler, numai ca să poată trăi”. („Je treuer und gewissenhafter Kirche und Schule ihren schweren und hochwichtigen Beruf erfüllen, desto fester werden auf der Grundlage der Religion und der durch ihre Segnungen bewirkten wahren Bildung die Stützpfiler für die staatliche Ordnung und wahre Wohlfart der Völker sich gestalten. Wie soll aber eine Kirche ihre Aufgabe erfüllen, wenn ihr die Mittel zu freudiger Entwickelung ihrer Thätigkeit fehlen, wenn ihre Seelsorger und Schullehrer zu harter Entbehrung verdammt, statt ihrem innern Berute nachgehen zu können, gleich dem letzten Tagelöhner im sauern Schweisse ihres Angesichts zu erst das tägliche Brod sich erwerben müssen, um nur leben zu können“ (cf. Dr. I. Lupăș: *Mitr. Andreiu Șaguna*, ed. II. pag. 109)

Situația materială de azi a preoților noștri lasă încă mult de dorit, fiindcă întregirea dela stat e măsurată în mod smerit de o parte, și nedrept de altă parte. Toți preoții mai bătrâni și cu mai multe experiențe spun, că de când primesc întregirea dela stat, au început să le scadă în mod considerabil celelalte venituri stolare. Dacă scăderea aceasta va înainta treptat și preoții vor rămânea avizați numai la întregirea dela stat, această împrejurare ar putea să creeze o stare de lucruri foarte critică și primejdioasă pentru biserica noastră, fiindcă ar aduce preoțimea noastră într'o atârnare materială prea mare față de puterea statului și ar slăbi legăturile ei de intimitate cu poporul și poate chiar și pe cele de disciplină și respect față de autoritatea noastră bisericăscă supremă. De aceea preoții noștri vor face bine să nu se obișnuiească cu gândul, că întregirea dela stat va fi permanentă, ci să lupte din toată puterea pentru crearea și sporirea fondurilor parohiale, cu ajutorul căror să

FOIȘOARĂ.

Serate de ale meseriașilor noștri.

Joi, în 26 Decembrie 1912 s'a ținut a XII-a ședință literară la reuniunea sodalilor români din Sibiu. Ședința s'a deschis prin o cuvântare ținută de dl Victor Tordășianu, președintele reuniunii. Conform scopului principal cără care țintește reuniunea prin ținerea acestor ședințe, domnul Tordășianu a făcut un expozeu despre întreaga mișcare culturală și economică din timpul din urmă a meseriașilor din Ard. al.

În linii largi a vorbit despre activitatea ce o desfășură reuniunea meseriașilor români din Blaj. Arată cum această reuniune, de sub conducerea harnicului profesor Gavril Precup, a pus bazele „Academiei populare”, în cadrele căreia se vor ține, — deocamdată de douăori pe săptămână — conferențe populare, cetiri, declamări, cântări ș. s. Pană acum au vorbit la această academie populară a meseriașilor blăjeni, domnii profesori: Dr. I. Rațiu, Al. Ciura, Petru Sucu, Flaviu C. Domșa, Ștefan Pop, Dr. Anbroziu Chețianu și președintele ei prof. Gavril Precup. „Toate acestea”, — zice dl Tordășianu, — sunt puternice garanții, că reuniunea soră a blăjenilor e conștie de chemarea ei și prin ac-

tivitatea ce o dezvoltă va putea ridica meseriașii români la nivelul cuvenit”. Vorbește apoi despre raportul dlui Iosif Gomboș, — harnicul preot din Abrud-sat, — care l'a înaintat comitetului Asociației spre studiere, referitor la înființarea unei școle de meserii în Câmpeni. Din raportul dlui Gomboș reiese că în cele 10 comune cu populație română, care se țin de ținutul Câmpeniilor, sunt peste 9 mii de familii, cu 47.000 de suflete. Cu lemnăritul, — ca ocupație principala, — se ocupă 3.602 susținători de familie români, de transportarea mărfurilor industriei de lemnărit, adică cu cărușitul se ocupă la 900, toți susținătorii de familie. Cu celelalte meserii, — mai ales cu morăritul se ocupă 565 de susținători de familie. Din mulțimea aceasta de industriași și meseriași numai 88 sunt provăzuți cu certificate industriale, cealalți în mare parte au învățat meseria în familie, moștenindu-o din tată în fiu. Dl Gomboș arată în raportul dsale, că industria de casă se afla tot la acel stadiu ca înainte cu câteva secole. „Ori nu vedem noi, — zice în raport, — cum a pătruns deja cartonul în satele noastre coreindu-ne portul? Cum în lipsa de croitori pentru vestimintele femeiești și bărbătești din comunele mai muntoase ca Scărișoara, Neagra etc. locuitorii acestor comune au fost șiliți să și procure o parte din vestimintele lor în Bihor, — ca ținutul cel mai apropiat de ei, — astfel în îmbrăcă-

mintea Scărișoreanului aflăm deja o jilectă înșinorată asemănătoare „atleii” ungrești, iar în îmbrăcămintea femeii din Scărișoara aflăm o jachetă, numită din partea lor „horhoană”, asemănătoare unui surtuc husăresc. Astfel, pentru a scăpa industria noastră de casă de nimicire totală, pentru a regenera portul țărănesc decăzut, pentru a desvolta bunăstarea locuitorilor din acest ținut, și pentru a se pune stavilă emigrărilor ce sunt la ordinea zilei, ni se impune datorința înființării școalei de meserii în Câmpeni și ni se impune datorința de a promova meseriile și prin înființarea de cursuri complementare ambulante în comunele ținutului nostru”. Dl Tordășianu, — în cuvinte bine simțite, arată foloasele morale și materiale ce ar aduce cu sine înființarea unei atari școli de meserii, mai ales într'un ținut bătut de influența străină, și găsește de toată lauda proiectul părintelui Gomboș, care, prin ajutorul Asociației își va putea realiza planul său mareț.

După aceasta dl Tordășianu aduce la cunoștința publicului moartea lui Eugen Brote, fost preșident și membru fondator al reuniunii române de agricultură, care a arborat drapelul negru în semn de doliu. Vorbește în termeni elogioși despre secția industrială din Orăștie, care a dat un concert în 2 Noembrie a. tr. reușit din toate punctele de vedere. Mai departe aduce la cunoștința publicului hotărârea comitetului

reuniunii sodalilor rom. din Sibiu de a înființa o fanfară. Dl Tordășianu o găsește foarte bună, deoarece compatrioții noștri de mult ne-au luat înainte și în privința aceasta. Rămâne ca comitetul reuniunii să studieze chestia mai amănunțit, să se îngrijească de instrumentele necesare și tot odată de un instructor destoinic.

Începutul ședinții literare îl face corul seminarial de sub conducerea clericului Socol cu minunata colindă „O ce veste minunată”. Ce frumoase sunt colindele noastre! În acordurile line ale acestor melodii te simți par'că desfăcut de patimile zilnice și înălțat sufletește. Corul seminarial din Sibiu e un cor foarte bun bărbătesc, din care motiv la sărbarea pomului de Crăciun în spitalul militar din Sibiu, comandantul corpului 12 de armată a felicitat în persoană pe dl profesor T. Popovici, adresând cuvinte pline de laudă coriștilor și conducătorului.

Urmează clericul Valer Hurdu cu o interesantă conferință, în care tratează mai pe larg istoricul reuniunii dela întemeiere până la timpul de față.

Conferința dlui Hurdu a fost foarte potrivită. În ea ni s'au arătat fazele, prin cari a trecut reuniunea și s'au scos la iveală oameni și fapte din trecutul acesteia. Au urmat apoi domnii Aurel Covrig și Pompiliu Verzariu, cari au predat în duet unele

poată asigura măcar într'un viitor mai îndepărtat independența materială și prin aceasta libertatea de acțiune a urmașilor lor. Starea de azi trebuie să ne dea tuturor de gândit, căci în arhidieceza întreagă numai parohiile din Brașov se pot susține fără întregire dela stat. Adevărat, că în eparhia Aradului sunt 42, iar în a Caransebeșului 54 de parohii, cari garantează dotăția preoților fără întregire dela stat. Este dureros, că tocmai din părțile acelea, unde parohiile sunt mai bine situate și preoții mai bine asigurați materialmente, se aud glasuri atât de stridente și irreverențioase contra conducerii noastre bisericești și chiar amenințări disgustătoare, că preoții „vor întoarce spatele“ și duși de curentul mamonismului general vor pleca să se închine în altă parte, de unde li s'ar pune în vedere leafă mai bună. Fiecare preot trebuie să simtă, că misiunea lui nu este dintre acelea, la cari numai leafa este hotărâtoare, ci ea trebuie să fie totdeauna călăuzită de însuflețire și de simțul vocațiunii, care îndeamnă sufletul creștin și la jertfe și la slujbe nerăsplătite, nu numai la încassarea lefii, cum fac toți mercenarii oricărei indeletniciri omenești.

Spre cinstea preoțimii ardeleni servește faptul, că nici între împrejurările grele de astăzi nu s'a înjosit la astfel de porniri detestabile, ci păstrându-și cumpătul și observând regulile bunei cuviințe și ale disciplinei bisericești a așteptat și așteaptă cu încredere ușurarea situației materiale cu ajutorul și chibzuința conducătorilor noștri bisericești, în rândul prim a P. S. noștri arhieriei, cari au și intervenit la guvernul țării pentru îmbunătățirea dotăției preoțimii noastre, în măsura și proporțiunea, în care vor fi împărțaiși preoții celorlalte biserici din patrie și au îndemnat de repezite ori prin circulare părintești pe toți preoții noștri să înființeze în toate parohiile fonduri cu menirea specifică de a asigura existența materială a preoților în timpul viitor, când întregirea dela stat va fi sistată din orice fel de motive, sau când venitele stolare dela popor vor scădea în măsură mare, cum vedem că scad din an în an.

Ar fi de dorit, ca din partea Consistorului nostru mitropolitan să se stabilească o normă stolară unitară pentru toate parohiile din mitropolie și să se dea ordin, ca stolarele acestea să nu le încasseze preotul însuși, — căci pentru un preot cu simț e prea umilitor să întindă mâna după bani la sfârșitul oricărei slujbe dzești, — ci ele să fie

încassate din partea epitropiei parohiale, care să le administreze apoi preotului. Sau, unde e cu puțință preotul să fie plătit din fondurile bisericești existente cu o leafă anuală corăspunzătoare venitelor stolare din prezent, și toate taxele obicinuite la diferitele funcțiuni bisericești să fie administrate întru sporirea fondurilor parohiale.

Prezidentul Franciei. Adunarea națională din Versailles, compusă din membrii camerei și ai senatului, a ales Vineri president al republicii franceze pe șapte ani următori pe dl *Raymond Poincaré*, ministru-president al Franciei.

După vacanțe. Astăzi, Mercuri, în 22 Ianuarie se ține prima ședință a dietei după vacanțele Crăciunului. Va fi scurtă. Să va stabili numai ordinea de zi a ședinței proxime, în care să va alege comisiunea specială pentru cenzurarea proiectului de lege despre reforma electorală. Comitetul de conducere al opoziției unite maghiare a hotărât, că opoziția nu va alege membri în această comisiune.

Tratatul de pace. Evenimentul cel mare e, că puterile mari europene au adresat o notă colectivă Turciei, sfătuindu-o se predece Adrianopolul Bulgarilor, iar chestia insulelor să o lase în grija puterilor mari europene, cari o vor rezolva spre mulțămirea tuturor. Sfatul acesta prietesc îl dau puterile europene Turciei din motivul, că un nou războiu i-ar aduce pierderi și mai mari: Turcia ar perde și Constantinopolul, ba și-ar periclită și partea din Asia a imperiului său. Dela răspunsul pe care îl va da Turcia la aceasta notă colectivă a puterilor depinde acum dezvoltarea lucrurilor. Răspunsul se așteaptă pe astăzi, Mercuri. Dacă răspunsul va fi un refuz categoric, — războiul să continue în Balcani.

Diferendul româno-bulgar. Eri, Marți, s'a ținut consiliu de ministri în București. Domnul *Tache Ionescu*, ministru de interne, sosind dela Londra a făcut raport amănunțit despre rezultatul misiunii cu care a fost încredințat. E următorul: Pe când mai înainte numai Austro-Ungaria era pe partea României și recunoștea de îndreptățită cererea ei privitoare la rectificarea graniței spre Bulgaria, astăzi toate puterile mari europene, cu Rusia împreună, recunosc, că România e în drept să ceară dela Bulgari compensații. Domnul *Tache Ionescu* a adus cu sine dela Londra și o declarație scrisă a dl lui *Danef*, în care Bulgaria consimte în principiu la rectificarea graniței, cerută de România. Amănuntele le vor stabili însă domni Mișu, ambasadorul României la Londra, și *Danef*, între cari se vor continua tratativele. După știrile ultime Bulgaria e gata să cedeze României teritoriul dela orașul Siliștria până la marea neagră, la cinci km. depărtare de actuala graniță. Orașul Siliștria nu'l dau Bulgarii, dar se obligă a derima fortificațiile și se obligă se dea autonomie națională Arămanilor din Macedonia. Consiliul de ministri de eri a stabilit instrucțiunile, pe basa cărora va avea dl *Mișu* se poate pertractările cu *Danef*.

Conferența domnului *Emil Precup* a fost instructivă și folositoare mai ales pentru clasa de mijloc unde, — durere, — sunt mulți, cari până aci nici n'au auzit de Creangă. După conferență dl prof. *Precup* a cetit unele fragmente din minunata povestire a lui Creangă „Harap alb“. A urmat dl *I. Stanciu*, cunoscutul tenor, cu o romanță drăgută, fiind acompaniat la pian de fetița dsale. Dl *Ișan*, deasemenea cunoscut publicului sibian, a cântat o doină pătrunzătoare, după aceea unele cuplete satirice. Dșoarele *Pinciu* au predat un dialog, apoi au urmat d clamări. Dl *Aurel Ștefan* și de data aceea n-a procurat câteva clipe de veselie cu anecdotele dsale, iar încheierea a făcut-o corul seminarial, cu vr'o câteva puncte predate cu precizie.

De încheiere se sortează mai multe broșuri între participanți, iar dl *Tordășianu* anunță că la ședința proxima ce se va ține în 30 Ianuarie n. 1913 va vorbi dșoara profesoară *Dr. E. Leményi*. *Elin Gruia*.

Vorbe înțelepte.

Războiul, în ciuda victoriilor, are în totdeauna ruine; și generalul războinic poate se arate tot atâtea decorații, ca și atâtea răni.

Carmen Sylva.

Băncile și Asociațiunea.

Biroul central al „Asociațiunii“ a făcut un apel către direcțiunea „Solidarității“ și către toate direcțiunile băncilor, rugându-le să sprijinească propaganda economică a „Asociațiunii“. Apelurile sunt de următorul cuprins:

I.

Onor. direcțiuni a băncilor asociate „Solidaritatea“, Sibiu.

După cum știți „Asociațiunea“ de trei ani a angajat un conferențiar agronomic, care stă permanent în serviciul instituțiunii noastre și cutrieră satele românești din diferite ținuturi, ținând prelegeri practice din domeniul agriculturii, viticulturii etc. și dând poporului tot felul de sfaturi economice.

Dela începutul anului 1910, conferențiarul agronomic al „Asociațiunii“ a ținut în total 102 prelegeri, a scris mai multe tractate populare și articole economice și a dat îndrumări pentru înființarea de însoțiri, obținând în multe părți rezultate multămitoare.

Această propagandă economică a conferențiarului nostru agronomic credem că trebuie apreciată și sprijinită și din partea băncilor noastre. Întărirea și înaintarea economică a țărânimii pe care a avut-o și o are în vedere Asociațiunea prin angajarea acestui specialist, va contribui, fără îndoială, și la înflorirea institutelor noastre financiare. De aceea nu ne îndoim, că on. direcțiuni ale băncilor noastre ne vor da tot sprijinul, ce putem continua și desăvârși munca noastră, ce țineste educația economică a țărânimii.

„Asociațiunea“ dispune de prea puțin mijloace pentru a acoperi multele cheltuieli împreunate cu activitatea ei multilaterală, și e avizată la sprijinul obștei românești, pentru cultura căreia și lucrează.

Vă rugăm deci, să binevoitiți a face și D-Voastră un apel către băncile asociate să binevoiască a ceda o parte din cvota lor filantropică pentru „Fondul cultural al băncilor“, administrat de „Asociațiune“. Acest fond în anii din urmă n'a fost de loc alimentat, ceea ce dovedește, că băncile noastre nu prețesc în destul năzuințele de înaintare culturală și economică a „Asociațiunii“.

Cedând băncile în fiecare an o parte din cvota lor filantropică, ar pune bază unui fond însemnat, din care s'ar putea acoperi cheltuielile împreunate cu propaganda economică sistematică, pornită de „Asociațiune“.

Vă rugăm deci să binevoitiți a îndemna printr'un circular institutelor noastre financiare să contribuie în fiecare an la fondul cultural al băncilor, administrat de „Asociațiune“. (Sumele să se trimită direct oficiului de casă al „Asociațiunii“, Sibiu, str. Șaguna 6).

În aceeaș circulara Vă rugăm să binevoitiți a îndemna băncile noastre, să se înscrie, fie ca membri fondatori (cu taxa de 400 cor.), fie ca membri pe viață (cu taxa de 200 cor.) la „Asociațiune“.

Primiți, Vă rugăm, încredințarea deosebitei noastre stime.

Sibiu, 5 Ianuarie 1913.

Andrieu Bârseanu m. p.,
president.

Octavian C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

II.

Apel către toate băncile.

Onorată direcțiune!

Credem că cunoașteți activitatea ce o desfășură „Asociațiunea“ pentru înaintarea culturală și economică a poporului nostru. Știți de sigur și aceea, că mijloacele materiale ce stau la dispoziția însoțirii noastre culturale, sunt așa de neînsemnate, încât numai cu mari greutate își poate îndeplini misiunea.

Datoria tuturor cărturarilor și tuturor institutelor noastre financiare e, să vină în ajutorul „Asociațiunii“, înscriindu-se printre membrii ei și lucrând în cadrele ei pentru luminarea poporului.

Trebuie să constatăm cu multă părere de rău, că o parte a cărturarimii noastre și a băncilor nu-și împlinesc această datorie față de neam.

De aceea ne permitem să facem un nou apel către toți Români de inimă și înzestrați cu conștiință națională, să binevoiască a intra în șirul membrilor „Asociațiunii“.

În special rugăm on. direcțiune să înscrie banca ce o conduce, fie ca membru pe viață (cu taxa de 200 cor.), fie ca membru fondator (cu taxa de 400 cor.) al „Asociațiunii“ și să îndemne pe toți funcționarii să se înscrie fie ca membri ordinari (cu taxa de 10 cor. anual), fie ca membri ajutători (cu taxa de 2 cor. pe an).

Membrii fondatori, pe viață și ordinari ai „Asociațiunii“ primesc gratuit revista „Transilvania“, iar membri ajutători primesc zece broșuri și un Calendar din „Biblioteca populară a Asociațiunii“.

De mai mulți ani s'a înființat la Asociațiune un fond cultural al băncilor, cu scopul de a sprijini propaganda economică a „Asociațiunii“.

Acest fond însă, a fost uitat de băncile noastre, așa că nu arată nici un spor.

Vă rugăm deci, să binevoitiți a vota în fiecare an, din cvota filantropică a băncii D-Voastră, o parte pentru fondul cultural al băncilor, administrat de „Asociațiune“. Dacă toate băncile noastre îl vor alimenta regulat, în fiecare an, acest fond va da un nou avânt, nu numai „Asociațiunii“, ci în genere înaintării noastre culturale.

În nădejdea, că nu veți da uitării instituțiunea noastră, îndeplinindu-Vă astfel o datorie națională, Vă rugăm să primiți încredințarea deosebitei stime, ce vă păstrăm.

Sibiu, 5 Ianuarie 1913.

Andrieu Bârseanu m. p.,
president.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.,
secretar.

Convocare.

În înțelesul §-lui 11 din statute prin aceasta se convoacă:

Adunarea generală ordinară

a „Societății române de lectură din Sibiu“ pe Sâmbătă în 12/25 Ianuarie a. c. la orele 6 seara, în localul societății, cu următorul:

Program:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul general pe anul 1912.
3. Rațiociniul pe anul 1912.
4. Budgetul pe anul 1913.
5. Alegerea comitetului și a revizorilor.
6. Eventuale propuneri.
7. Dispoziții pentru verificarea protocolului.
8. Închiderea adunării.

Sibiu, din ședința comitetului „Societății române de lectură din Sibiu“, ținută în 11 Ianuarie 1913.

P. Cosma
president.

Candid Popa
secretar.

Conflict în sinul bisericii catolice din Sibiu.

La 19 I. c. s'a ținut aici în Sibiu o adunare a membrilor comun-i bisericești romano-catolice, convocată de prim-curatorul ei dl *I. F. Zibig*. Adunarea, la care au luat parte 236 de parohieni, a hotărât prin o rezoluție sprijinită de 220 de voturi imediată eșire din sinul bisericii romano-catolice. Iată și motivele acestei hotărâri extraordinare, cuprinse în vorbirea pe care a ținut-o în adunare dl *R. Hollinek*, care după „Sieb. D. Tageblatt“ a spus următoarele:

„Catoicii autoctoni din Sibiu au ținut în tot deuna la respectarea păcii naționale și confesionale. Ei au privit în liniște cum a fost înlăturată limba germană din toate instituțiile bisericești și școlare din Sibiu. Astăzi orfelinatul înființat de împărăteasa Maria Teresia, care odinioară a fost curat german, este complet maghiarizat și servește numai intereselor credincioșilor maghiari ai bisericii noastre. Tot astfel școala elementară catolică și-a perdut caracterul german, iar în cele două claustre limba germană a amuțit pentru totdeauna. În cele patru biserici catolice, din nouă predici abia una singură să mai ține în limba noastră germană, deși noi, Germanii, formăm majoritatea. O singură fortăreață ni-a mai rămas nouă Germanilor: comitetul parohial cu prim-curatorul său în frunte. Dar și această ultimă poziție a căzut, din cauza că câțiva oameni cu gând curat s'au opus unei contribuții bisericești nedrepte și aceasta detentorilor puterii le-a dispăcut. În zadar ne vom face speranțe, că acest lucru se va schimba. O împlinire a dorințelor noastre legitime nu va urma, căci pentru biserica catolică există numai o lozincă: a împune sau a răpune (biegen oder brechen). De aceea trebuie se recunoască primejdia toți aceia în cari mai vibrează sentimentul național. Ei nu mai au se perde, deoarece totul li s'a luat. Un singur refugiu li-a mai rămas: eșirea din sinul bisericii. De aceea losinca noastră este: „Rupere de Roma!“ „Los von Rom!“ (Aprobare generală.)

S'au ridicat glasuri în adunare și pentru amânarea pasului însemnat, până la înaintarea gravamnelor, prin o deputațiune, la Episcopul romano-catolic din Alba-Iulia, dar glasurile acestea n'au fost băgate în seamă, pe motiv, că orice încercare a îndreptării lucrurilor e de prisos și zadarnică. Și astfel s'a hotărât, cum am spus, imediată eșire din sinul bisericii romano-catolice a celor

bucăți, — cel dintâi cu violon, al doilea la pian, dovedind amândoi cunoștințe temeinice în ale muzicii. Ambii au fost viu aplaudați. Domnișoara *Elena Bordea* a fost neîntrecută în poezia „Fericirea“, de Dulfu. A urmat dl prof. *Emil Precup* cu interesanta dsale conferență despre personalitatea marelui nostru povestitor *Ioan Creangă*. Într'o limbă românească aleasă domnul *Precup* ne-a arătat pe Creangă în toată măreția lui de creator. „Creangă a făcut parte dintre oamenii talentați, — zice dsă, — cari au nunciat din dragoste adevărată către neamul românesc și pe tăcute, fără a cere ca lumea să-i recunoască și să-i laude“. Ni-l arată apoi pe Creangă ca renovator al limbii românești, care pe acele vremuri era plină pe străinisme, de expresii grecești și jidovești, deoarece ce puvoial jidanilor și al grecilor acaparase totul sugând vîlga bietului popor. „Dacă vrei să prețuești pe cineva, — zice dl *Precup* referitor la Creangă, — nu te uita la hainele lui nouă și nici la frizura lui cea frumoasă, ci te uita la sufletul lui. Aceasta e cumpăna, cu care se măsoară valoarea oamenilor“. A arătat apoi dragostea mare ce o purta el păturei țărânești, din care făcea parte și din care a scos comori neprețuite pentru neamul românesc. Ca încheiere ne îndeamnă „să învățăm dela Creangă a ne iubi neamul și limba mai presus de toate și a lucra pentru înaintarea lui, nu atât cu vorba, ci mai mult cu fapta“.

ce au subscris rezoluțiunea, adică a 220 capi de familie, dintre cari mulți au declarat, că dacă e vorba de rămâne pentru viitor, ei și familiile lor, „Germani ori catolici” prefer se fie Germani și necatolici, decât catolici și negermani.

Dela sate.

Jubileul unui cantor.

Blăjeș, 3 Ianuarie v.

„Anul nou” s'a serbat în anul acesta în comuna Blăjeș cu deosebită solemnitate. Anume: cantorul nostru George Vandor și-a serbat jubileul de 50 ani, de când funcționează ca cantor al bisericii noastre ortodoxe-române.

După cetirea cuvântului pastoral, trimis de Înalt Prea S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan, ascultat cu încordată atențiune de poporul adunat în sf. biserică în număr considerabil, — a urmat vorbirea improv. zată a părintelui nostru Zacheu Sasu către bătrânul cantor, care cu ziua de astăzi a anului nou 1913 a împlinit 50 de ani de când se află în slujba cantorală, fără întrerupere.

Și când părintele nostru a spus, că bătrânul cantor a ocupat strana în frageda etate de 18 ani și ca un bun ostaș, conștiu de datorința sa, și-a purtat slujba, în afara de biserică, până în ziua de astăzi fiind deplin sănătos și în virtute — și că li mai poltește, în numele poporului, încă mulți ani, spre a lăuda pe Dumnezeu, cu glasul dulce și plăcut — poporul a erupt în întreg: „să trăiască iubitul nostru cantor”.

A urmat apoi o odă ocazională la adresa cantorului George Vandor, cântată în cor de subscrisul cu copiii de școală.

După acestea am eșit din biserică, conduși de călduroasă dragoste și simpatie față de jubilanul, poftindui cu toții, ca

Și de astăzi înainte

Să ne mai cânti de cele sfinte!

Iliarion Gheaja
învățător.

NOUȚĂȚI.

Botezul Domnului. Cu mare solemnitate s'a serbat și de astădată Botezul Domnului în catedrala din Sibiu. A servit I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, asistat de P. C. Sa, Protosințelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, și de domni Galacteon Șagău, Lazar Triteanu, Dr. Vasile Bologa, Dr. A. Crăciunescu și Ioan Oțoiu, apoi de diaconii Dr. Vasile Stan și Costea. Sfințirea apei s'a făcut în biserică. La urmă Escelența Sa, Mitropolitul, a stropit cu apă sfințită pe numeroșii credincioși din catedrală, iar soldații cari au luat parte la serviciul divin, au fost stropiți cu apă sfințită afară, pe stradă.

În ziua sfântului Ioan Botezătorul, ziua onomastică a I. P. S. Sale, Domnului Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, serviciul divin a fost celebrat în catedrala noastră prin P. C. Sa, protosințelul Dr. Eusebiu R. Roșca, asistat de domni Lazar Triteanu, asesor consistorial, Dr. A. Crăciunescu, profesor seminarial și de diaconul Costea. La sfârșitul sfinte liturgii P. C. Sa a cetit în genunchi rugăciunea pentru sănătatea și îndelungă viață a Escelenței Sale Mitropolitului nostru Ioan. Felicitările obicinuite a se aduce Escelenței Sale în această zi onomastică din partea inteligenței române din Sibiu de astădată au fost întrelăuate, la espresa dorință a Escelenței Sale. Escelența Sa a primit însă numeroase felicitări din afară.

Muntele Atos — republică bisericească. Se anunță din Londra, că intrunirea ambasadorilor a hotărât, ca muntele Atos cu mănăstirile să nu fie cedat statelor balcanice, ci să formeze o republică bisericească neartănată, sub protectoratul Rusiei, României și al statelor din Balcani. Republica va avea armată proprie. Capul acestei republice bisericești va fi patriarhul ecumenic.

Jubileul Olandei. Se scrie dela Haga, că din prilejul jubileului centenar al independenței olandeze, deodată cu deschiderea palatului păcii, se vor organiza deosebite festivități. În mai multe orașe se aranjează expoziții în stil mare. Serbările au să fie dintre cele mai variate și vor atrage numeroși vizitatori din toate țările.

Societatea Academică România Jună în adunarea generală extraordinară din 3 Ianuarie s'a constituit pe a. c. precum urmează: Președinte: Ulpiu Stefan cand. med. Vice-președinte: Iancu Nandriș, stud. med. Secretar de externe: Eugeniu de Reus, cand. ing. silv. Secretar de interne: Gavril Alviurescu, stud. med. Cassier: Sever Decean, stud. acad. com. Bibliotecar: Policarp cav. de Bejan, cand. ing. silv. Controlor: Nicolae Cismașiu, stud. acad. com. Econom: Eugeniu Casparovici, absolv. med.

Autonomia armeană. Consiliul național armenesc a ținut zilele acestea o ședință secretă în Constantinopol și s'a ocupat cu chestiunea autonomiei armenice. Poporul Armeniei se mulțamește cu faptul, ca autonomia să se decreteze între marginile legilor actuale din imperiul otoman.

Averea și datoria unei capitale. Averea orașului Berlin în anul trecut a fost de 953 milioane mărci, ear împreună cu fundațiunile sale de 1018 milioane mărci. În fața acestei averi însemnate stă o datorie nu mai puțin însemnată de 512 milioane de mărci.

Lista pierderilor. Conform raportului oficial din Sofia, pierderile bulgarilor în războiul balcanic sunt următoarele: 284 ofițeri au căzut, 876 ofițeri sunt răniți; soldați morți 21.018, răniți 51.000, cu totul 72.018 soldați. Astfel pierderea întreagă în morți și răniți este 73.178 oameni. Din cele trei corpuri de armată, care stau la Ceatalgea, s'au bolnăvit de holeră 35 de mii, au murit însă numai trei mii.

Grâu de sămănat. În considerare că timpul nefavorabil din anul trecut a împedat pe mulți agricultori să sămene grâu de toamnă, ministrul nostru de comerț a luat dispoziții ca fiecare econom, dacă are trebuință de grâu de primăvară pentru sămănat, să poată primi sămânța necesară dela Reuniunea agricolă ungară din Budapesta. Prețul este stabilit cu 28 coroane de majă metrică, franco la ori ce stație a căilor ferate. Un econom nu poate primi mai mult de 100 de măși metriche. Cererile se adresează către reuniunea amintită.

Cas de moarte. În Sibiu a decedat Vineri și a fost înmormântat Duminecă Borselki Soma, consilier ministerial în penziune, în etate de 85 ani. Ziarele maghiare deplâng în decedatul pe însulețul apostol al secuimei din Ardeal, iar unul din ele ne spune, că răposatul a fost fiul unui anumit Petru Pinteș, fost funcționar de vamă.

Analfabeții Clujului. După datele statistice ale ultimului recensământ, orașul Cluj are 60.858 locuitori, dintre cari 7562 Români, 2000 Germani, iar restul Maghari. Nota caracteristică a Clujului, metropola culturală a Ardealului, e însă aceea, că dintre cei 60.858 de locuitori pe cari li are, 18.600 sunt analfabeți, nu știu ceti și scrie. Cult oraș Clujul, n'avem ce zice!

Răscumpărare. Domnul profesor seminarial Ioan Oțoiu, răscumpărând felicitările de ziua onomastică, a datuii fondului pentru ajutorarea copiilor săraci suma de 10 coroane.

Pentru țărâtime. Contesa Alexandra Tolstoi, fiica marelui scriitor, a cumpărat dela mama ei proprietatea din Iasnaia Poliana, cu bani câștigați din vânzarea operelor postume ale părintelui său. Pământurile cumpărate le va dăruii țărânilor din partea locului.

Anunț. Se aduce la cunoștința onor. public, că Școala de menaj și industrie de casă își deschide cursul de primăvară la 1 Februarie v. Prospecte și orice lămuriri se dau la direcțiunea școlii, Berggasse Nr. 9, Sibiu.

Pentru militari. Se scrie din Viena, că la ministrul de războiu au intrat contribuiri de peste un milion de coroane pe seama soldaților dela frontieră.

Biblioteca Academiei Române. În anul 1912 s'au consultat de 9719 cetitori 23854 volume și broșuri tipărite; de 1693 cetitori s'au consultat 4342 manuscrise, 43665 documente, 717 cărți vechi românești (1508—1830). Colecțiunile Bibliotecii au sporit în acest an cu 6320 volume și broșuri, 2850 numere de reviste române, 2496 reviste străine, 183 atlase și hărți, 43 stampe și portrete, 165 volume manuscrise, 583 documente, 291 fotografii, 17 albumuri, 13756 foi volante, 48 note muzicale, și 411 obiecte de muzeu. Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 ore dimineața până la 6 seară, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 și dela 2 la 6.

Carne stricată. În Cernăuț s'au îmbolnăvit deodată și grav șaptesprezece voluntari dela regimentul de infanterie numărul 71, dintre cari 11 se află acum mai bine, iar șase sunt încă tot în primejdie. Cercetarea efectulă cu severitate militară a constatat, că voluntarii au consumat în seara premergătoare mâncări gătite din carne stricată.

Balul reuniunii femeilor săsești din Sibiu se va ținea Sâmbătă în 25 Ianuarie în sala dela Casa societății. Inceputul la orele 9 seara.

Bal studențesc. Tinerimea dela gimnaziul superior reg. ung. de stat din Sibiu va da la 1 Februarie n. c. un bal, în scop filantropic. Inceputul la orele 9 sara. Invitățile sunt împărțite. Bilete se pot cumpăra în librăria Budovsky.

Mizerie și emigrare. Vicecomitele din comitatul Solnoc Dobăca, cum se scrie din Dej, a raportat în ședința comisiunii administrative despre daunele agricole întămplăte pe teritoriul comitatului în anul 1912. Daunele acestea se urcă la cifra de peste 5.300.000 coroane. Inundările și ploile au pricinuit o pagubă de aproape 250 de mii coroane numai la rubrica: întreținerea căilor de comunicație. S'au făcut pașii necesari, ca guvernul să acordeze bucate pe lângă un credit cu scadență cât mai lungă. — Emigrarea a scăzut numai în luna lui Decembrie, în urma ordinului ministerial, care oprește pe cei obligați la arme să părăsească țara. În Decembrie 1912 s'au dat 146 de pașapoarte; în anul întreg s'au dat însă 3160 pașapoarte, ceace însemnează, că în 1912 au emigrat din Solnoc-Dobăca cu 1600 mai multe persoane, decât emigraseră în anul 1911.

Cănele ca martor. O pertractare interesantă s'a ținut zilele acestea la o judecătorie în Berlin. Bulldogul puternic al unei cărciumărese, dus fără botniță pe stradă, a mușcat o femeie și o fetiță. Persoanele rănite au întentat proces de despăgubire împotriva cărciumăresei, pe care judecătoria de prima instanță a și condamnat-o să plătească trei sute de mărci. Cărciumăreasa a făcut apel, și apărătorul său a cerut ca judecătoria să „citeze” cănele, în considerare că numai de aceea a mușcat, fiindcă a fost întăritat din partea persoanelor rănite. Cănele, adus în fața judecătoriei, s'a purtat în adevăr cu toată blândețea; ear președintele, constatând că bulldogul nu este primejdios peste măsură, a schimbat sentența și a redus considerabil pedeapsa primului for. Citarea cănelui ca martor în fața tribunalului a produs mare ilaritate.

Cărți și reviste.

Candela, foaie bisericească literară, nr. 1 din Ianuarie 1913 cuprinde: Exodul, traducere și comentariu, de Dr. V. Tarnavski, Tratatul s. Atanasie, Arhiepiscopul Alexandriei, de Dr. Ioan Puiu. Predică de ziua anului nou, de A. Tăutu. Text rusec. Scurte comunicări. Întrebări și cazuri pastorale. Cronică. — Abonamentul pe an pentru Austro-Ungaria 8 coroane. Biroul redacției și al administrației se află în reședința arhiepiscopală din Cernăuț.

Luceafărul revistă pentru literatură, artă și știință Nr. 1, 1913 a apărut cu următorul cuprins bogat și variat: Octavian Goga: An nou-vremuri nouă, Maria Cunțan: Foi în vânt (poezii). I. Agărbiceanu: Pace. I. N. Parvulescu: La nuntă (poezie). Octav Minar: Eminescu și „Junimea”. Ecaterina Ptiș: Cantece (poezii). I. Agărbiceanu: Arhanghelii (roman). Gheorghie Stoica: O țară nenorocită. Dr. G. Oprean: † Spiru C. Haret, Dăru de seamă: Traian S. D. Șoimu, Pompiliu Eliade: Cu privire la Maurice Maeterlinck. Cronică: Radu S. Dragnea: O problemă literară I. T. Lais: Serbările Hurmuzacheștilor. Un colț de muncă. Senin: Scrișoare din Beiuș. D. N. C.: I. Mincu. Însemnări: S. S. R. În mormântarea lui Sp. Haret. „Der Pandur”. Sposalzio. Mai aveți vreme pentru artă? Monografia completă a lui Lionardo. — Poșta redacției. Ilustrațiuni: Raffael: Lo sposalzio. Războiul din Balcani: Soldați turci pe vremea armistițiului în linie de apărare la Ceatalgea. Înfrățirea trupelor munteneștine și sârbești după cucerirea coastei adriatice (în orașul Alessio, la 19 Noemvrie 1912). În fața orașului Monastir. O redută parasită de trupele turcești. Tabloul „Junimei” în prima ei formație. Războiul din Balcani: Popasul trupelor sârbești în Albania, la Alessio, după un marș forțat. După lupta dela Ceatalgea. Lupta dela Tabaroș. Femeile munteneștine pansând pe răniți. Un turc din Bulgaria la arat. Enigma austriacă: Pace sau războiu?

Cosinzeana. A apărut revista literară ilustrată săptămânală „Cosinzeana” nr. 3 din 1913 cu următorul cuprins: Al. Ciura: A. N. F., articol. Emil A. Chiffa: Doina, poezie. Liviu Marian: Scheletul, povestire. Radu Margean: Pe fruntea mea, poezie. Ion Dragoslav: În noaptea de anul nou, povestire. Volbură Poiană: Cuvânt, poezie. Lăzar-Ciura: Floarea Betuliei, roman. Flori de o zi: * * † Spiru Haret. I. Bura: Calendarul Minervei. * * „Lumina Nouă”. Scrișori dela redacție. Ilustrații. — Abonamentul e 12 coroane la an. Între abonații cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului 25 biblioteci a 10 cor.

Teatru.

Astăzi, Mercuri, se da în beneficiul dsoarei Adela Herbert, cassiera teatrului, piesa „Alt Heidelberg”, iar mâine, Joi pentru a treiaoră „Die Zarin”.

Mulțamită publică.

Din prilejul aranjării serbării școlare din 23 Decembrie v. cu elevii școlii centrale gr. or. române din Sibiu și a distribuirii de îmbrăcăminte și daruri de Crăciun elevilor săraci și orfani dela numita școală, ne simțim datori a aduce mulțamită în numele tuturor elevilor împărțiași: On. comitet al parohiei Sibiu-Cetate, care ni-a pus la dispoziție ca și în trecut venitul fondului darurilor de Crăciun. De asemenea ni-a pus la dispoziție și răscumpărări la onomasticele dela P. T. domni: Stefan Stroia protonotar, Dr. Ioan Stroia protopresb., Nicolau Ivan as. cons., Dumitru Vule cassar cons., câte 20 cor. Victor Fincu as. cons., Vasilie Almășan adv. câte 10 cor.

Am mai primit dela institutul financiar „Albina” 20 cor. și dela inst. financiar „Lumina” 5 cor. Pe lângă acestea au contribuit Domni: Aurel Popescu comerciant, Iosif Marcu jun. câte 2 cor. Timoteiu Popovici prof. sem. 3 cor. și Liviu Crăciunescu 1 cor.

Prin stăruința P. T. doamne Veturia Dr. Stroia au binevoit a ne sta întru ajutor și P. T. firme cu următoarele daruri: Iulius Wermescher 11 buc. resturi de carton, Fritz Geisberger 1 păr. cisme. Ioan Stelea 2 buc. căciuli, I. Petrașcu 1 păr. pantalon, v. Weindel: 8 păpuși, 2 cai de lemn, puști, 2 automobile, 4 trimbițe, 3 cutii jucării etc. H. Balthes 2 cutii zaharicale, M. Vogelsang 5 buc. căciuli, 12 păr. ciorapi, Librăria arh. mai multe caiete, penițe și condeie. — La apelul Direcțiunii școlii au binevoit a răspunde următoarele P. T. firme: I. B. Misselbacher sen. 100 buc. portocale, 3 cutii zaharicale, 1 pachet smochine, 1 pachet curmale etc. L. Fuchs 2 cutii zaharicale, V. Onițiu 100 pachete cu bomboane, N. Nădasdy (Popovici) 22 m. barchet, Th. Popescu 3 buc. căciuli, 1 șal, mai multe cravate, nasturi etc. Ios. Goldstein 1 păr. pantalon.

Afară de acestea au mai binevoit a contribui benevol și următorii: P. T. dne: Veturia Dr. Stroia a comandat 70 colăcei. Anetta V. Onițiu stofă de o haină, dsoara Miți Bologa o bluză, ear P. T. domni Dr. Vas. Stan prof. 50 buc. cărțile pentru școlari, Stefan Moga 50 colăcei, Vasilie Ban 1 păr. ghețe.

Pentru ca mai mare bucurie să aibă cei împărțiași mai cu seamă cu haine, st. dnă Victoria T. Popovici a aflat de bine ca parte din stofa cumpărată, parte primită în dar, să se coase haine, lăbărici, șurte și astfel gata să se împartă celor lipsiți. Adresându-se deci unor st. dame, cari să binevoiască a-și da concursul spre acest nob. scop, au binevoit a răspunde următoarele st. doamne: Veturia Dr. Stroia, Victoria T. Popovici, Friderica N. Iordan; precum și st. dsoare: Ileana Stroia, Zenuca Ivan, Zoe Stroia, Letiția Imbăruș Mărioara Iancu, Fannica Brote, Lucia Stroia, Miți Bologa, Lavinia Barcian, Viorica Gheorghiu, și Mioara Stroia. La școala de industrie încă s'au lucrat 5 haine de fețe prin dsoarele Virginia Podoabă, cond. șc. de industrie și Eugenia Bărdaș. Cu ocaziunea serbării școlare s'a mai încassat prin 2 eleve suma de 1.20 coroane.

Din sumele primite s'au comandat, haine, stofă, ghețe, ciorapi etc. la care mai adăugându-se și lucrurile primite dela sîsnumitele firme au putut fi împărțiași 85 elevi cu îmbrăcăminte etc. și toți elevii școlii cu colăcei zaharicale și bomboane.

În numele elevilor săraci și orfani, precum și a tuturor celor împărțiași aducem cele mai căduroase mulțamite și pe această cale tuturor P. S. sprjinitori și ajutatori ai celor orfani și sermani, făcându-le astfel cu puțință a prăznuii cu bucurie ziua Nașterii Mântuitorului lumii.

Sibiu, la 31 Decemvrie 1912 v.

Nicolau G. Iordan
învățător.

Nr. 951/1912.

(3) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de Cl. II-a **Sirnea**, protopresbiteratul Branului în urma ordinului P. V. Conzistoriu arhidiecezan din 9 Octombrie a. c. Nr. 11916 bis. se scrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în Coala B. pentru întregirea dotațiunei preoțești dela stat.

Petenții au a-și înainta rugărilor instruite în senzul legii în termenul indicat la oficiul protopresbiteral și cu prealabila încunoștințare a subsemnatului și a se prezenta în vre-o **Duminică** ori **sărbătoare** în biserică pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Zernești, în 26 Decembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Bran în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop.

Nr. 637/1912.

(4) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din parohia **Orești**, protopresbiteratul Lupșa, se scrie concurs cu termen de **10 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu postul acesta de învățător sunt:

a) Salar fundamental Cor. 1000 solvibil în rate lunare anticipate.

b) Cvinvenalele legale.

Din salariul fundamental Cor. 300 se plătesc dela cassa școlară, restul de 700 cor. salar fundamental, cum și toate cvinvenalele se acoperă din ajutorul de stat, votat și beneficiat și până aci de învățător. Partea dela cassa școlară a salariului se pune în curgere îndată după ocuparea postului, iar partea salariului și toate cvinvenalele ce le întregeste statul se solvesc învățătorului numai după lichidarea ajutorului de stat prin Domnul ministru și pe seama noului învățător.

c) Relutul legal de grădină cor. 20 solvibil dela cassa școlară.

d) Cvarțir corespunzător în natură.

Pentru cazul înființării de cor bisericesc învățătorul poate conta și la alte favoruri din partea poporului. Datorințele învățătorului sunt cele normale în ordinele și regulamentele în vigoare.

Cererile de concurs înzestrate cu toate documentele recerute să se aștearnă subscriiului oficiu prot. în termenul deschis. Alegerea va urma imediat după espirarea concursului.

Oienbaia, (Aralyosbánya), în 18 Decembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Lupșei, în conțelegere cu comitetul parohial concert.

Vasile Gan
protopop.

Nr. 768/1912.

(5) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Burjuc**, tractul Ilii, se publică prin aceasta concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a dotațiunei preoțești.

Cererile instruite conform legilor în vigoare sunt a se înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar reflectanții, cu observarea dispozițiilor regulamentare, vor avea a se prezenta la biserică în comună, spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra sfânta liturgie.

Iliia, la 18/31 Decembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Z. Mureșan
protopresbiter.

Nr. 822/1912

(6) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohiile a) **Căienelul de sus** și b) **Păstera**, ambele de clasa a III-a, se scrie în urma ordinului consistorial Nr. 12.619 Bis, concurs repetit cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt la amândouă cele cuprinse în coala B. despre întregirea venitului preoțesc dela stat.

Petenții au să-și înainteze cererile instruite în senzul legii în termenul deschis la oficiul protopresbiteral și să se prezinte în 8 zile mai înainte de alegere, în zi de **Duminică** ori **sărbătoare** la biserică pentru a servi, respective cânta și cuvânta.

Brad, la 10 Decembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului.

Vasile Damian
protopresbiter.

Nr. 1171/1912.

(7) 1-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Lisnău** (Lisznó) cu fiilele **Bickfalău**, **Saciva** și **Sepsi Magheruș**, neconcurend nime nici la al doilea concurs, se scrie de nou cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea ajutorului de stat.

Dela concurenți se pretinde a ști limba maghiară perfect.

Concurenții vor avea a se prezenta în vre-o **Duminică** sau **sărbătoare** în **Lisnău**, prin gara Uzon, spre a cânta, cuvânta sau celebra, și a-și înainta documentele recerute în timpul arătat subsemnatului în Bereck, comitatul Hárómszék.

Brețcu, 18 Decembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Treiscaunelor în conțelegere cu comitetul parohial.

Constanțin Dimian
protopresbiter.

Nr. 820/1912.

(8) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante **Valoaiepi**, în protopresbiteratul Geoagiului, în senzul ord. cons. Nr. 14.953 Bis. dela 18 Dec. a. c. prin aceasta se publică din nou concurs din oficiu cu termen de **30 zile**, pelângă emolumentele fasonate în coala B. pentru congruă.

Reflectanții să-și înainteze rugărilor instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, având a se prezenta în comună (pe lângă restricția regulamentară) pentru a face cunoștință cu poporul, a cânta ev. celebra.

Geoagiu, 28 Decembrie v. 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 5383/1912 pret.

(9) 1-2

Concurs.

Pentru ocuparea postului de medic în cercul sanitar **Polyán** (cercul Szerdahely, comitatul Szeben), prin aceasta public concurs.

În cercul sanitar cu sediul Polyán se țin următoarele comune: Polyán, Kod și Zinna.

Concurenții cari doresc se ocupe acest post împreună cu emolumentele datorite în Art. de lege XXXVIII din 1908, ca petițiile instruite cu documentele prescrise în § din Art. de lege XXXVI d. din 1908 documentând cvificația și serviciul de până acum, să le înainteze la scrisul până în ziua de **13 Februarie a. c.** la 12 ore.

Cu provocare la pt. 2 din §. 7 al Art. de lege XXXVIII. din 1908 se fac atenți concurenți, ca în cercul sanitar al Poianei, partea cea mai mare a locuitorilor vorbesc limba română.

Merceurea, la 8 Ianuarie 1913.

Dr. Bruckner
primpreștorul cercual.

Nr. 10/1913. prot.

(10) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc vacant dela școala confes. gr. or. română din **Moșna**, tractul Mediașului, se scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) Salar de 1000 cor., și anume: 208 cor. din cassa bisericeii; 5 stănjini de lemne de foc com. utați în 100 cor.; un pământ a rător de clasa I. comp. tat în 100 cor. și 592 cor. dela stat.

b) cvarțir în natură în edificiul școlii și grădina. Cvinvenalele se vor computa numai după un serviciu de 5 ani la această școală.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile instruite cu documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat, având a se prezenta în una din **Duminici** în biserică spre a-și arăta destineritatea în cântările bisericești, deobligat cel ales, a conduce cu elevii școlii cântările liturgice în **Duminici** și **sărbători** precum și școala de repetiție și a cultiva grădina de pomărit.

Cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferați și pentru înființarea unui cor cu tinerimea adultă, va primi o remunerație deosebit de salariul învățătoresc.

Mediaș, în 4 Ianuarie 1913.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea
p. otopop.

Nr. 645/1912.

(1) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Roșcani**, tractul Dobrei, să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumente:

1. Salar fundamental 1000 cor. din care 600 cor. dela popor, ear 400 cor. și eventualele cuincuenale ajutor dela stat, votat sub Nr. 3480/910.

2. Cvarțir corespunzător în edificiul școlii și folosirea grădinei dela școală.

3. Lemne de fnă'zit 8 stănjini, din cari 3 stănjini pentru încălzirea salei de învățământ.

Învățătorul ales va fi îndatorat a instrua și elevii de repetiție precum și a instrua toți elevii în cântările bisericești și a-i conduce la biserică în **Duminici** și **sărbători**.

Cererile de concurs să vor așterne subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Concurenții să vor prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Dobra, la 27 Decembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

(2) (413) 2-6

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

I. Enescu:

Cooperativele sătești

Felul și însemnătatea lor.

Prețul Cor. 1.50, porto 5 fil.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**:**Călindarul arhidiecezan**
pe anul 1913

cu Șematismul autentic al bisericeii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fil, plus porto poștal 20 fil.

♦ **La 7 Expoziții publice cele dintâi premii!** ♦

Veritabil numal

Șoșoni, slippers
Galoși
de Petersburg.

Singurii contrahenți:

Messtorff Behn & Co.

Viena I. (416) 8-10

Requisite de scris se pot procura dela **Librăria arhidiecezană**